

Frank Herbrink en Gijs Peters

Vezeltechnologie

Geen water, wel prestatie: de uitdaging van drooghockey

De aankondiging van de internationale hockeybond (FIH) om afscheid te nemen van watervelden, zette de markt enkele jaren geleden in beweging. Voor Edel Grass kwam die boodschap niet uit de lucht vallen. 'Wij waren daar al langer mee bezig', zegt productmanager Gijs Peters. 'Al in 2008 introduceerden we systemen die met minder water konden, en in 2010 lag er in Engeland zelfs al een veld zonder beregening.'

Auteur: Wijnand Meijboom

Toch betekende de hernieuwde ambitie van de FIH, met een droog WK hockey in 2026 als stip op de horizon, geen eenvoudige doorontwikkeling. Integendeel. 'Toen die vraag concreet werd, hebben wij ook gezegd: dat gaat nooit lukken binnen die termijn', aldus Peters. 'Maar het was wel een duidelijke richting. En vooral een aanleiding om opnieuw te kijken naar wat er technisch mogelijk is.' De eerste fase kenmerkte zich door zoeken en aftasten. De FIH wilde af van water, maar zonder concessies te doen aan de speeleigenschappen. Een lastige combinatie, benadrukt hoofd marketing en communicatie, Frank Herbrink. 'Het klinkt eenvoudig: geen water, maar wel dezelfde prestaties. In de praktijk betekent dat dat je bijna

alles opnieuw moet uitvinden.' Daarbij speelde ook een bredere context. Watergebruik in sport ligt onder een vergrootglas, zeker in regio's waar schaarste een rol speelt. 'Wij begrijpen die gedachte volledig', zegt Peters. 'Het is moeilijk te verantwoorden dat je duizenden liters water gebruikt voor een hockeyveld, terwijl dat elders schaars is.' Toch bleek al snel dat een directe overstap naar het hoogste niveau niet realistisch was. Eerdere experimenten, onder meer tijdens toernooien, lieten zien dat de praktijk weerbarstig is. Blessures en afwijkende speeleigenschappen maakten duidelijk dat er nog een flinke ontwikkelstap nodig was.

Controle over balgedrag

Een belangrijke wending kwam toen onder andere NOC*NSF, KNHB en VSG het initiatief namen voor een eigen innovatieprogramma. Leveranciers werden uitgenodigd om samen een nieuwe standaard te ontwikkelen voor drooghockeyvelden. Voor Edel Grass betekende dat een reset. 'We zijn eigenlijk opnieuw begonnen', zegt Peters. 'Niet omdat we geen kennis hadden, maar omdat de normen en testmethodes waren veranderd. Wat eerder werkte, voldeed niet meer aan de nieuwe eisen.' Die herstart vond plaats met een duidelijke focus: controle over balgedrag en een goede grip. Zonder water verandert namelijk de interactie tussen bal, veld en speler ingrijpend. 'De bal mag niet doorschieten, maar ook niet te hoog stuiten', legt Peters uit. 'En tegelijkertijd wil je voldoende grip, zonder dat spelers vast komen te staan.'

Vezeltechnologie

De oplossing zat uiteindelijk in de vezeltechnologie. Edel Grass koos voor een aangepaste samenstelling en een intensiever getextureerde vezelstructuur. 'We hebben de vezel minder glad gemaakt', zegt Peters. 'Daardoor ontstaat

DRY HOCKEY

meer controle in het balgedrag, zonder dat het veld stroef wordt.' Het resultaat van die ontwikkeling kreeg de naam Edel Aero. Die naam is niet toevallig gekozen, legt Herbrink uit. 'Het verwijst letterlijk naar het idee dat je alleen buitenlucht nodig hebt om te spelen. Geen water, geen toevoegingen.'

Binnen het innovatieprogramma werden meerdere pilotvelden aangelegd, die uitgebreid zijn getest. Daarbij werd niet alleen technisch gemeten, maar ook actief feedback verzameld onder spelers. 'We hebben een uitgebreid beoordelingsprogramma opgezet', vertelt Peters. 'Spelers gaven input over hun positie, het niveau en ervaringen met andere typen velden. Dat hebben we heel serieus aangepakt.' Die aanpak viel op. Volgens Peters kreeg Edel Grass expliciet complimenten voor de grondigheid van de evaluatie. 'We hebben ook vooraf duidelijk gemaakt wat clubs konden verwachten. Geen waterveld, maar een uitstekend alternatief voor bestaande semi-zand- of zandvelden. Dat verwachtingsmanagement is essentieel.' De resultaten waren positief (zie kaderberichten bij dit artikel). Edel Aero werd binnen de pilots goed ontvangen en voldeed aan de aangepaste normen. Inmiddels heeft dat geleid tot een nieuwe scope binnen het hockey: naast water- en zandvelden is er nu een aparte categorie voor droogvelden. Sinds de goedkeuring mogen leveranciers hun systemen vrij uitrollen. Toch verwacht Edel Grass geen onmiddellijke revolutie. 'Clubs zijn geïnteresseerd, maar nog voorzichtig', zegt Herbrink. 'Vaak is er een zetje nodig, bijvoor-

beeld vanuit gemeenten die duurzaamheid belangrijk vinden.' De eerste groeimarkt ligt volgens Peters dan ook niet in het top-hockey, maar in de breedtesport. 'Wij zien vooral kansen als vervanging van zandvelden en semi-zandvelden. Daar biedt een droogveld duidelijk meer speelcomfort.' Een volledige overstap naar droogvelden acht hij voorlopig onwaarschijnlijk. 'Watervelden blijven voorlopig bestaan, zeker op topniveau. Maar je gaat wel meer combinaties zien: een club met zowel een water- als een droogveld.'

Internationaal is het beeld vergelijkbaar. Hoewel waterbesparing daar een sterk argument is, blijft hockey een relatief kleine sport. 'De landen waar het probleem het grootst is, zijn vaak ook gewend aan watervelden', zegt Peters. 'Dus ook daar gaat het stap voor stap.' De ambitie om uiteindelijk ook het top-hockey op droogvelden te laten spelen, leeft nog steeds. Maar de route daarnaartoe is langer dan aanvankelijk gedacht. 'De FIH heeft die deadline losgelaten', zegt Peters. 'Veiligheid staat voorop, en daar zitten nog uitdagingen.' Die uitdagingen liggen vooral in grip en glij-eigenschappen. Water speelt daarin een cruciale rol. 'Een sliding maken zonder water is simpelweg lastiger', legt Herbrink uit. 'Dat vraagt mogelijk niet alleen om veldinnovatie, maar ook om aanpassingen in bijvoorbeeld kleding of spel.'

Volgende generatie

Toch blijft Edel Grass investeren in verdere ontwikkeling. Achter de schermen wordt gewerkt aan een volgende generatie veld, voorlopig

bekend als Edel Apex. 'We bouwen niet voort op Aero, maar ontwikkelen opnieuw', zegt Herbrink. 'Met als doel het gat naar top-hockey verder te verkleinen.' De eerste testresultaten zijn voorzichtig positief. Peters: 'We zien dat we stappen kunnen zetten, maar het blijft complex. Het gaat om snelheid, veiligheid en spelbeleving tegelijk.'

Voor Edel Grass is innovatie geen reactie op de markt, maar een continu proces. 'Wij wachten niet tot iemand zegt dat we iets moeten ontwikkelen', zegt Herbrink. 'We zijn daar altijd mee bezig.' Die houding blijkt ook uit het verleden. Dat Edel Grass al jaren experimenteert met waterreductie, maakt dat de stap naar drooghockey geen sprong in het diepe was. Peters vat het kernachtig samen: 'We bouwen misschien niet de meeste velden, maar wat we bouwen, moet wel het beste zijn.' Met Edel Aero heeft het bedrijf een eerste antwoord gegeven op de vraag naar duurzamer hockey. De komende jaren zullen uitwijzen hoe snel die ontwikkeling zich doorzet – en of drooghockey uiteindelijk ook het hoogste niveau bereikt. Eén ding lijkt zeker: stilzitten is voor Edel Grass geen optie.

Scan, lees & deel!

'Ook voor onze jeugd is het nieuwe veld een enorme stap vooruit'

Ron Rooijackers, voorzitter HC Cranendonck uit Maarheeze, bevestigt dat de feedback vanuit zijn club zeer positief is. 'De balsnelheid, demping en balstuit zijn vergelijkbaar met een waterveld. Het enige verschil is dat je eerder een schaaftwond hebt bij een val of een sliding.' Het veld is nog uitgerust met een beregeningsinstallatie als een soort back-up die gebruik maakt van opgevangen hemelwater. 'We gebruiken die niet, maar in de zomer kan het handig zijn om hittestress weg te nemen. Ook voor onze jeugd is het nieuwe veld een enorme stap vooruit. Ze speelden namelijk op een zandveld. Het ligt er top bij en wij denken erover om een tweede dry hockeyveld te laten aanleggen.'

'Aan de bal merk je als speler haast geen verschil'

Wouter Donia, voorzitter van HCC Groen-Geel uit Den Haag, traint zelf op het dry hockeyveld en weet dat de beoordeling van de leden via de vragenlijst een gemiddeld cijfer van 8,7 opleverde voor het veld. 'Uiteraard was het even wennen in het begin, maar dat geldt voor elk nieuw veld. Aan de bal merk je als speler haast geen verschil. De bal stuitert wel net iets anders. Vooral keepers moeten wennen aan de stroefheid als zij met hun legguards over het veld glijden.' Een van de redenen om voor een droogveld te kiezen was dat het te vervangen veld een zandveld was zonder waterinstallatie, vertelt Donia. De club beschikt verder nog over twee watervelden, waarvan er een onlangs vernieuwd is.

'Laat zich uitstekend bespelen'

Vooruitlopend op de innovatieprocedure dry hockey werd begin 2025 bij HC's -Hertogenbosch als pilot reeds een trainingsveldje met Edel Aero Dry-to-Play in gebruik genomen. Op dit veld geeft voormalig wereld- en olympisch kampioen Maartje Paumen onder andere strafcornertraining aan top-hockeyers. 'Heel eerlijk', zegt Maartje, 'wij sproeien voorafgaand aan deze trainingen nog wel. Om op topniveau strafcorners te nemen en trainen, heb je wat water nodig. Dit heeft vooral te maken met het glijden van de stick over het veld. Maar onze ervaring is ook dat dit nieuwe veld bij HC's-Hertogenbosch gewoon goed aanvoelt en zich uitstekend laat bespelen.'